

ปัจจัยทางสังคมและทัศนคติที่มีต่อการเลือกประกอบอาชีพของคนหนุ่มสาว

การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนชายในเรื่องการเลือกประกอบอาชีพของคนหนุ่มสาวทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองของประเทศไทยนี้ จากความจริงที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าสิ่งแวดล้อมระหว่างเขตชนบทและเขตเมือง มักจะมีอิทธิพลต่อประชากรในเขตนั้น ๆ ทำให้มีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน รวมทั้งความคิดของหัวหน้าครัวเรือนชายในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวนั้นก็น่าจะมีความแตกต่างกันเพราะมีเขตที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา ลักษณะอาชีพของบิดา โอกาสและความบ่อยครั้งในการติดต่อกับโลกภายนอก เช่น การย้ายถิ่น ฯลฯ แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะได้นำมาศึกษาพิจารณาต่อไป โดยมีแนวความคิดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาอย่างกว้าง ๆ ว่า "หัวหน้าครัวเรือนชายที่อยู่ในเขตเมือง มักจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าเขตชนบท มีโอกาสในการติดต่อกับโลกภายนอกมากกว่าและอยู่ในระดับสังคมเปิด เช่น สังคมเมือง จึงน่าจะมีความคิดเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวแตกต่างไปจากความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบท"

จากจำนวนตัวอย่างของประชากรทั้ง ๒ เขต ที่นำมาศึกษาจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวนี้ได้ผลว่า ทัศนคติโดยทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนชายทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวนี้มีความแตกต่างกันจากตารางที่ ๑ กล่าวคือ ในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวนั้น หัวหน้าครัวเรือนชายเขตชนบทกว่าครึ่งหนึ่งมีความเห็นว่าผู้ชายควรประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ ๒๐.๕ เห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ เสมียน และส่วนที่เห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ และบริการ คำสุดท้ายคือ ๑๒.๕ ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายในเขตเมืองมีความเห็นว่าผู้ชายควรประกอบอาชีพค้าปลีก เกษตรกรรมมีจำนวนน้อยที่สุดคือเพียงร้อยละ ๕.๐ และมีความเห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ เสมียน มากที่สุด อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมา คือเป็นร้อยละ ๔๑.๑ และ ๓๕.๘ ตามลำดับ ส่วน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของคนส่วนนี้ก็คล้ายคลึงกับอาชีพคนหนุ่มคือหัวหน้าครัวเรือนชาย เขตชนบทเห็นว่าคุณหญิงควรประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดคือร้อยละ ๔๘.๘ รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ข้างฝีมือ บริการ ร้อยละ ๒๕.๘ และอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ ร้อยละ ๑๔.๗ แต่หัวหน้าครัวเรือนชายเขตเมืองกลับเห็นว่าคุณหญิงควรประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ ๒.๕ และเห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ มากที่สุด คือ ร้อยละ ๔๐.๑ รองลงมาคืออาชีพเกี่ยวกับการค้าขาย ข้างฝีมือ บริการ ร้อยละ ๓๖.๔

ตารางที่ ๑ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวตามเขตที่อยู่อาศัย

ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อการเลือกอาชีพ	คนหนุ่ม		คนสาว	
	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง
ข้าราชการ, วิชาชีพ, เสมียน	๒๐.๘	๔๑.๑	๑๔.๗	๔๐.๑
ค้าขาย, ข้างฝีมือ, บริการ	๑๒.๘	๓๕.๘	๒๕.๘	๓๖.๔
เกษตรกรรม	๕๕.๑	๕.๑	๔๘.๘	๒.๕
อื่น ๆ	๔.๖	๑๐.๘	๕.๑	๘.๖
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	๖.๕	๗.๑	๗.๐	๑๒.๔
รวม	๑๐๐ (๑,๑๑๘)	๑๐๐ (๑,๕๓๖)	๑๐๐ (๑,๑๒๐)	๑๐๐ (๑,๕๔๗)

จะเห็นว่าทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวในเขตชนบทและเขตเมืองของหัวหน้าครัวเรือนชายแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมซึ่งแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างในเรื่องความเป็นเขตเมืองและเขตชนบท นอกจากนี้จะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดต่อไปว่ามีปัจจัยทางสังคมอะไรบางอย่างที่เข้ามามีผลต่อทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนชายในเรื่องนี้

๑. การศึกษา

แม้ว่าระดับการศึกษาจะเป็นตัวกำหนดและเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของประชากรในประเทศประการหนึ่ง แต่รัฐบาลยังไม่สามารถส่งเสริมการศึกษาของประชากรได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะในเขตชนบทที่ห่างไกลออกไปหรือแม้แต่ในเขตเมืองอื่น ๆ เนื่องจากความจำกัดในบริการการศึกษาคงกล่าว จึงทำให้ระดับการศึกษาของประชากรแตกต่างกันออกไปมากคือประชากรในเขตเมืองมักจะมีระดับการศึกษาสูงกว่าประชากรในเขตชนบท^๑ และความแตกต่างกันนี้ย่อมมีอิทธิพลต่อแนวความคิดในเรื่องต่าง ๆ ของประชากรด้วย จึงได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพนี้เข้ามาพิจารณาว่า หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาว ทั้งนี้โดยมีข้อสมมติฐานในวิจัยการศึกษาว่า "หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันน่าจะมีความคิดเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวแตกต่างกัน"

ในการศึกษารั้งนี้ได้แบ่งระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชายเขตชนบทและเขตเมืองออกตามความเหมาะสมและลักษณะของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมได้ กล่าวคือเขตชนบทได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น ๔ ระดับด้วยกัน ระดับแรกเป็นกลุ่มผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย ระดับที่ ๒ เป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ระดับที่ ๓ เป็นกลุ่มของผู้ที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และระดับสุดท้ายเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ขึ้นไป ส่วนเขตเมืองนั้นได้แบ่งออกเป็น ๕ ระดับด้วยกันคือ ระดับผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย, กลุ่มที่มีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓, การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, การศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษา

¹ Visid Prachuabmoh, et al., The Rural and Urban Population of Thailand: Comparative Profiles, Research Report No.8 IPS (Bangkok: Thai Watana Panich, 1972), p. 35 - 38.

ตาราง ๒ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของภรรยา และการศึกษา

การศึกษาของหัวหน้า ครัวเรือนชาย	คนหนุ่ม						คนสาว						
	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม	
<u>เขตชนบท</u>													
ไม่ได้เรียน	๑๒.๘	๑๓.๓	๖๑.๓	๕.๑	๖.๖	๒๕.๖ (๒๕๖)	๘.๘	๒๒.๖	๕๕.๖	๖.๖	๖.๖	๒๕.๖ (๒๕๓)	
ป.๑ - ป.๓	๒๒.๘	๕.๐	๖๘.๖	๓.๓	๘.๓	๑๕.๘ (๑๖๑)	๑๖.๖	๑๓.๖	๕๘.๘	๘.๘	๒.๕	๑๖.๐ (๑๖๓)	
ป.๔ - ป.๖	๒๓.๘	๑๓.๑	๕๓.๖	๘.๑	๕.๖	๕๒.๓ (๕๓๒)	๑๕.๓	๒๓.๓	๕๖.๕	๘.๑	๖.๘	๕๒.๑ (๕๓๑)	
ป.๗ ขึ้นไป	๓๘.๖	๒๕.๐	๒๕.๐	๘.๘	๓.๘	๖.๓ (๖๘)	๓๖.๘	๓๘.๖	๘.๘	๓.๘	๘.๘	๖.๓ (๖๘)	
รวม	๒๑.๘ (๒๒๖)	๑๒.๘ (๑๓๐)	๕๕.๓ (๕๖๖)	๘.๓ (๘๘)	๕.๘ (๕๘)	๑๐๐ (๑๐๑๓)	๑๕.๓ (๑๕๖)	๒๕.๑ (๒๕๖)	๕๘.๓ (๕๘๖)	๕.๑ (๕๖)	๖.๖ (๖๓)	๑๐๐ (๑๐๑๘)	
<u>เขตเมือง</u>													
ไม่ได้เรียน	๑๘.๘	๕๐.๐	๕.๘	๑๘.๑	๕.๘	๑๖.๓ (๒๖๖)	๑๘.๓	๕๓.๑	๓.๑	๑๖.๑	๘.๓	๑๕.๘ (๑๘๖)	
ป.๑ - ป.๓	๔๓.๘	๓๘.๘	๘.๕	๘.๐	-	๘.๘ (๖๓)	๕๐.๘	๓๓.๘	๕.๑	๑๐.๖	-	๘.๓ (๕๘)	
ป.๔	๔๕.๘	๓๖.๕	๓.๘	๘.๘	๑.๕	๓๘.๓ (๔๓๕)	๔๒.๓	๔๘.๘	๕.๖	๖.๘	๑.๓	๓๘.๐ (๔๖๓)	
ป.๕ - ม.ศ.๓	๕๖.๖	๓๓.๓	๘.๑	๘.๕	๐.๕	๒๘.๑ (๓๘๘)	๕๘.๐	๓๖.๘	๐.๕	๓.๓	๑.๕	๒๘.๘ (๓๖๕)	
ม.ศ.๔ ขึ้นไป	๘๘.๓	๓๑.๘	๓.๕	๑๘.๘	๐.๘	๑๖.๕ (๒๖๘)	๖๐.๓	๒๕.๐	๑.๐	๑๐.๘	๖.๘	๑๖.๘ (๒๐๘)	
รวม	๔๘.๑ (๖๑๑)	๓๓.๖ (๕๑๖)	๕.๕ (๓๓)	๑๑.๘ (๑๕๘)	๑.๓ (๖๘)	๑๐๐ (๑๓๘๖)	๔๕.๕ (๕๖๖)	๓๘.๓ (๔๘๘)	๖.๘ (๓๕)	๘.๖ (๑๑๘)	๖.๘ (๓๘)	๑๐๐ (๑๒๘๓)	

ปีที่ ๓, และระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ๔ เป็นต้นไป

เมื่อพิจารณาถึงความเห็นเกี่ยวกับ การเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวของหัวหน้าครัวเรือนชายในระดับการศึกษาต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว จากตารางที่ ๒ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนชายทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันด้วยอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ในเรื่อง การเลือกอาชีพของคนหนุ่ม เขตชนบทหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ขึ้นไป มีความเห็นว่าคนหนุ่มควรประกอบอาชีพค้าปลีกและข้าราชการมากที่สุด คือมีอัตราส่วนร้อยละ ๓๘.๒ อาชีพรองลงมาคืออาชีพค้าปลีก ข่างฝีมือ บริการ และอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละ ๒๕.๐ เท่ากัน ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษากลับเห็นว่าคนหนุ่มควรประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คืออัตราส่วนร้อยละ ๖๑.๗ และอาชีพค้าปลีกข้าราชการน้อยที่สุดร้อยละ ๑๒.๘ ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีมากกว่าครึ่งหนึ่งที่เห็นว่าคนหนุ่มควรประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ ๒๓ เห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าปลีกและข้าราชการ สิ่งที่น่าสังเกตคือความคิดเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพ ที่ว่าคนหนุ่มควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการจะมีอัตราส่วนร้อยละสูงขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของหัวหน้าครัวเรือนชายด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากอาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยใช้วิชาชีพและข้าราชการเป็นอาชีพที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาเฉพาะในแนวนั้น ๆ และต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงด้วย อีกทั้งการให้บริการทางด้านการศึกษาในเขตชนบทระยะนั้นยังอยู่ในวงจำกัด ดังนั้นอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาในเขตชนบทสนับสนุนให้คนหนุ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าอาชีพค้าปลีกข้าราชการ สำหรับในเขตเมืองนั้น เกือบครึ่งหนึ่งของหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีการศึกษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ ขึ้นไป ต่างก็มีแนวความคิดว่าคนหนุ่มควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ และ ๑ ใน ๓ เห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข่างฝีมือ บริการ อาชีพเกษตรกรรมมีอัตราส่วนร้อยละน้อยที่สุด ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยร้อยละ ๕๐ เห็นว่าคนหนุ่มควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข่างฝีมือ บริการ และมีเพียงอัตราส่วนร้อยละ ๑๘.๘ ที่เห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ จะเห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนชายทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองที่ไม่ได้รับการศึกษาต่างก็สนับสนุน

คนหนุ่มประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ ในอัตราส่วนร้อยละซึ่งต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีการศึกษาทุกระดับ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนได้เข้ามามีอิทธิพลต่อทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มของเขาด้วย

อาชีพของคนสาว หัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทที่ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาคั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ประมาณครึ่งหนึ่งต่างก็มีความเห็นว่าคนสาวควรประกอบอาชีพค้าเกษตรกรรม รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ ส่วนอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการมีอัตราส่วนร้อยละต่ำที่สุด หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีระดับการศึกษาสูงสุดคือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ขึ้นไป มีความเห็นว่าคนสาวควรประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการมากที่สุด รองลงมาคืออาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ และอาชีพเกษตรกรรม ตามลำดับ คือเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๓๘.๒ ๓๖.๘ และ ๘.๘ ตามลำดับ ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายในเขตเมืองที่ได้รับการศึกษาคั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ ขึ้นไป กลับเห็นว่า ผู้หญิงควรประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการมากที่สุด รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ ส่วนอาชีพเกษตรกรรมมีจำนวนน้อยที่สุด และที่น่าสังเกตคือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นไป ในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีการศึกษาคั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ ขึ้นไป มีอัตราส่วนร้อยละ ๖๐.๓ ที่มีความคิดเห็นว่าผู้หญิงควรเลือกอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ สำหรับหัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย ร้อยละ ๕๓.๑ เห็นว่าผู้หญิงควรประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมาร้อยละ ๑๘.๓ เห็นว่าควรประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ อาชีพเกษตรกรรมมีเพียงร้อยละ ๓.๑ เท่านั้น จะเห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยทั้งเขตชนบทและเขตเมืองต่างก็มีความเห็นว่าคนหนุ่มสาวควรประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ ในอัตราส่วนร้อยละซึ่งต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีการศึกษาทุกระดับและเมื่อหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาสูงขึ้นก็ยิ่งมีความคิดเห็นว่าคนหนุ่มสาวควรเลือกประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ เสมียน ในอัตราส่วนร้อยละเพิ่มขึ้นด้วย แสดงให้เห็นว่าทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนชายทั้งเขตชนบทและเขตเมืองนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งกับระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน เมื่อนำเอาอายุของหัวหน้าครัวเรือนชายเข้ามาพิจารณาพร้อมกับระดับการศึกษาค้วยแล้ว (จากตารางที่ ๓) พบว่าแนวความคิดในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่ม

ตาราง ๓ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่ม การศึกษาและอายุ

การศึกษา, อายุ,	เขตชนบท						เขตเมือง					
	ข้าราชการ วิชาชีพ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตร กรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม	ข้าราชการ วิชาชีพ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตร กรรม	อื่น ๆ	ไม่ตอบ	รวม
<u>๑๕ - ๒๔ ปี</u>												
ไม่ใคร่เรียน	๒๘.๖	๓.๑	๔๒.๘	๓.๑	๑๔.๓	(๑๓.๕)	-	๓	๓	-	-	๓
ป.๑ - ป.๓	๒๐.๐	-	๘๐.๐	-	-	(๙.๖)	๓	๓	-	-	-	๓
ป.๔ ขึ้นไป	๑๖.๖	๑๓.๖	๕๒.๘	-	๑๓.๘	(๒๖.๙)	๓๓.๘	๘๒.๑	๘.๓	๘.๘	๑.๓	๘๕.๑
รวม	(๑๘.๗)	(๑๕.๕)	(๕๓.๙)	(๖)	(๑๒.๕)	(๑๐.๕)	(๒๒.๕)	(๓๓.๓)	(๙.๕)	(๘.๕)	(๑.๒)	(๑๐๐)
<u>๓๐ - ๓๙ ปี</u>												
ไม่ใคร่เรียน	๑๕.๖	๑๔.๘	๖๓.๓	๓.๓	๓.๓	(๑๕.๙)	๑๘.๕	๕๔.๘	๘.๓	๑๘.๖	๓.๓	(๑๖.๗)
ป.๑ - ป.๓	๑๘.๕	๓.๖	๖๕.๕	๕.๓	๖.๖	(๑๑.๓)	๕๐.๐	๔๐.๘	๒.๓	๖.๘	-	(๕.๕)
ป.๔ ขึ้นไป	๒๘.๖	๑๓.๘	๔๘.๘	๕.๓	๓.๓	(๒๘.๖)	๕๑.๓	๓๑.๘	๖.๖	๘.๖	๐.๓	(๒๓.๓)
รวม	(๒๘.๕)	(๑๖.๐)	(๕๘.๙)	(๕.๐)	(๖.๖)	(๑๘.๓)	(๓๙.๘)	(๓๘.๕)	(๕.๕)	(๑๖.๖)	(๖)	(๑๐๕)
<u>๕๐ ปี ขึ้นไป</u>												
ไม่ใคร่เรียน	๘.๕	๑๓.๕	๖๕.๖	๕.๐	๓.๘	(๑๖.๐)	๒๒.๐	๘๕.๓	๖.๓	๑๘.๑	๓.๘	(๑๖.๖)
ป.๑ - ป.๓	๓๖.๘	๑๑.๘	๕๕.๘	-	-	(๓๕.๕)	๓๘.๘	๓๓.๘	๑๑.๑	๑๖.๓	-	(๕.๖)
ป.๔ ขึ้นไป	๒๘.๓	๑๕.๖	๕๘.๓	๒.๖	๓.๘	(๓๓.๖)	๔๕.๕	๓๘.๓	๕.๑	๑๓.๑	๑.๓	(๑๘.๘)
รวม	(๑๖.๓)	(๑๓.๕)	(๕๘.๑)	(๖.๖)	(๖.๓)	(๒๕.๖)	(๓๕.๕)	(๓๖.๕)	(๕.๕)	(๑๕.๗)	(๔.๑)	(๑๐๐)

ก ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๑๐ ราย

ทั้งเขตชนบทและเขตเมืองเกือบจะไม่มี ความแตกต่างไปจากเดิม โดยเฉพาะในเขตเมือง หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีการศึกษาทุกกลุ่มอายุเห็นว่า อาชีพที่คนหนุ่มควรประกอบมากที่สุดคือ อาชีพค้าขาย วิชาราชการ รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการและหัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาในทุกกลุ่มอายุต่างก็เห็นว่าอาชีพที่สำคัญที่สุดสำหรับคนหนุ่มคือ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมาคืออาชีพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานค้าขาย วิชาราชการ และทุกกลุ่มอายุและทุกระดับการศึกษาต่างให้ความสำคัญต่ออาชีพเกษตรกรรม น้อยที่สุด ในขณะที่โดยทั่วไปหัวหน้าครัวเรือนชายเขตชนบทต่างก็ให้ความสำคัญต่ออาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด อาชีพค้าขาย วิชาราชการ เสมียนรองลงมา สิ่งที่น่าสังเกตคือ หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีอายุน้อย (๑๕ - ๒๔ ปี) และไม่เคยได้รับการศึกษาเลยให้ความสำคัญต่ออาชีพค้าขายและวิชาราชการสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย ในกลุ่มอายุอื่น ๆ ก็เป็นอัตราส่วนร้อยละ ๒๕.๖ สำหรับกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี และร้อยละ ๑๕.๖ , ๘.๕ ในกลุ่มอายุ ๓๐ - ๔๙ ปี และ ๕๐ ปีขึ้นไปตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันหัวหน้าครัวเรือนชายกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี มีความคิดเห็นในเรื่องการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของคนหนุ่มในอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนชายกลุ่มอายุ ๓๐ - ๔๙ ปี และ ๕๐ ปีขึ้นไป คือเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๘๒.๘ , ๖๓.๓ และ ๖๕.๖ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าครัวเรือนซึ่งมีอายุน้อย (๑๕ - ๒๔ ปี) นี้ เริ่มประสบปัญหาเกี่ยวกับจำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรกรรมซึ่งนับวันก็ยิ่งลดน้อยลงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยเชื่อว่าคนหนุ่มมีโอกาสมิที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางค่านิยม เศรษฐกิจของตนได้มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนสูงอายุ และอีกประการหนึ่งหัวหน้าครัวเรือนชายสูงอายุได้รับการถ่ายทอดอาชีพเกษตรกรรมมาจากบรรพบุรุษแล้ว จึงมักจะมี ความนึกคิดที่จะให้คนรุ่นหลังได้ประกอบอาชีพเดียวกับที่บรรพบุรุษได้ทำกันมา

ส่วนในเรื่องการเลือกอาชีพของคนสาวนั้น (จากตารางที่ ๔) ได้ผลทำนองเดียวกันกับอาชีพของคนหนุ่มคือเขตชนบทหัวหน้าครัวเรือนชายทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มอายุต่างให้ความสำคัญต่ออาชีพเกษตรกรรมมากกว่าอาชีพอื่น ๆ รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมา อาชีพค้าขายมีอัตราส่วนร้อยละน้อยที่สุด สำหรับอาชีพค้าขาย วิชาราชการ จากคำตอบของหัวหน้าครัวเรือนในทุกกลุ่มอายุก็ได้ผลทำนองเดียวกันกับ

ตาราง ๔ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนสาว การศึกษาและอายุ

การศึกษา, อายุ	เขตชนบท						เขตเมือง					
	ข้าราชการ วิชาชีพ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	ข้าราชการ วิชาชีพ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
<u>๑๕ - ๒๔ ปี</u>												
ไม่ใคร่เรียน	๒๑.๔	๑๔.๒	๔๒.๘	๓.๑	๑๔.๓	๑๓.๕	-	๓	-	-	-	๓
ป.๑ - ป.๓	๑๐.๐	๑๐.๐	๘๐.๐	-	-	(๘.๖)	๓	๓	๓	-	-	๓
ป.๔ ขึ้นไป	๓.๕	๓๐.๐	๔๕.๐	๓.๘	๑๓.๓	(๒๖.๕)	๔๓.๓	๔๓.๓	๒.๘	๔.๓	๒.๘	(๕๕.๐)
รวม	(๘.๖)	(๒๓)	(๕๕.๐)	(๓.๕)	(๑๓.๕)	(๑๐๐)	(๕๕.๓)	(๕๕.๓)	(๓.๕)	(๕.๕)	(๒.๕)	(๑๐๐)
<u>๓๐ - ๔๕ ปี</u>												
ไม่ใคร่เรียน	๑๑.๐	๑๕.๓	๕๒.๓	๓.๓	๓.๓	(๕๕.๕)	๒๕.๓	๔๕.๕	๑.๓	๕.๐	๕.๑	(๑๐.๕)
ป.๑ - ป.๓	๑๒.๒	๑๘.๓	๖๐.๐	๖.๑	๓.๕	(๑๑.๕)	๕๕.๓	๓๑.๕	๕.๓	๘.๖	-	(๓๕.๕)
ป.๔ ขึ้นไป	๒๐.๓	๓๐.๘	๓๘.๒	๔.๒	๔.๕	(๓๘.๐)	๕๒.๘	๓๕.๓	๒.๘	๓.๘	๑.๑	(๕๕.๕)
รวม	(๑๓.๖)	(๒๓.๕)	(๕๕.๕)	(๕.๑)	(๕.๕)	(๑๐๐)	(๕๕.๕)	(๓๖.๖)	(๒.๕)	(๕.๑)	(๑.๕)	(๑๐๐)
<u>๕๐ ปี ขึ้นไป</u>												
ไม่ใคร่เรียน	๕.๐	๒๑.๓	๖๑.๐	๕.๐	๓.๘	(๕๖.๖)	๑๕.๕	๕๓.๖	๕.๓	๑๕.๐	๑๑.๖	(๓๖.๖)
ป.๑ - ป.๓	๓๕.๓	๑๕.๓	๔๓.๑	๖.๕	-	(๑๓.๕)	๕๖.๑	๕๖.๑	-	๑๕.๕	-	(๑๕.๕)
ป.๔ ขึ้นไป	๑๘.๕	๒๖.๓	๔๔.๓	๕.๓	๕.๖	(๓๖.๕)	๕๖.๕	๓๘.๖	๑.๖	๑๐.๕	๓.๐	(๕๖.๕)
รวม	(๑๓.๕)	(๒๖.๕)	(๕๕.๖)	(๕.๕)	(๓.๖)	(๑๐๐)	(๓๕.๕)	(๕๕.๖)	(๒.๕)	(๑๕.๕)	(๕.๕)	(๑๐๐)

ก จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า ๑๐ ราย

ทัศนคติที่มีต่ออาชีพคนหนุ่ม คือในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย และมีอายุ ๑๕ - ๒๕ ปี ต้องการให้คนสาวประกอบอาชีพนี้มากที่สุด และจะลดลงตามกลุ่มอายุที่สูงขึ้น คือเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๕ ปี และลดลงเป็นร้อยละ ๑๑.๐ , ๕.๐ ในกลุ่มอายุ ๓๐ - ๔๕ ปี , ๕๐ ปี ขึ้นไปตามลำดับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากปัญหาเรื่องที่ดินทำกินและความคุ้นเคยในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุแล้ว ส่วนในเขตเมืองนั้นหัวหน้าครัวเรือนชายที่ได้รับการศึกษาทุกระดับและทุกกลุ่มอายุต่างมีความเห็นว่าอาชีพที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้หญิง คือ อาชีพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ข้าราชการ เสมียน รองลงมาคืออาชีพเกี่ยวกับการค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยทุกกลุ่มอายุมีความเห็นเช่นเดียวกับการเลือกอาชีพของคนหนุ่ม คือ ต้องการให้ผู้หญิงประกอบการค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ มากที่สุด อาชีพด้านวิชาชีพข้าราชการรองลงมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้รับการศึกษาเห็นว่าอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ เป็นอาชีพที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเฉพาะเหมือนอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการ และอาชีพเกษตรกรรม หรืออาจเป็นเพราะว่าอัตราส่วนร้อยละ ๓๐ ของข้อมูลเขตเมืองได้มาจากหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีเชื้อชาติจีนหรือเชื้อชาติไทย - จีน^๑ ซึ่งส่วนใหญ่มีความถนัดในด้านการค้าขายมากและมีสนับสนุนให้บุตรหลานได้ประกอบอาชีพเหล่านี้ด้วย

โดยสรุปแล้วจะเห็นว่าการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชายได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างยิ่งในการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวทั้งเขตเมืองและชนบท และเมื่อนำเอาอายุของหัวหน้าครัวเรือนชายเข้ามาพิจารณาควข้องไปกับการศึกษาของเขาแล้ว ปรากฏว่าทัศนคติในเรื่องนี้เปลี่ยนแปลงไป แสดงว่าอายุของหัวหน้าครัวเรือนชายได้เข้ามามีอิทธิพลต่อแนวความคิด

^๑พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ สุวัฒน์ วิบูลย์เศรษฐ, สรุปผลการวิจัยโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรไทย, เอกสารวิจัยหมายเลข ๑๒. (พระนคร : หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์, ๒๕๑๗), หน้า ๗.

เห็นในเรื่องการเลือกอาชีพนี้ด้วย เกี่ยวกับเรื่องอายุของหัวหน้าครัวเรือนชายนี้จะทำให้
การศึกษาให้ละเอียดในบทต่อไปว่าอายุเข้ามามีอิทธิพลต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของคน
หนุ่มสาวอย่างไรบ้าง

๒. ความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชาย

เป็นปัจจัยทางสังคมอีกประการหนึ่ง ที่คาดว่าจะเข้ามามีอิทธิพลต่อทัศนคติ
ของหัวหน้าครัวเรือนชายในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาว เพราะการศึกษาเป็น
ปัจจัยอันสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้ และการศึกษายังทำให้บุคคลสามารถ
ปรับปรุงสถานภาพทางสังคมของคนให้สูงขึ้น^๑ ดังนั้นบิดามารดาที่ต้องการเสริมสร้างรากฐาน
ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่บุตรจึงมักสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษาสูง^๒ จึงทำให้เกิด
แนวความคิดว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรชาย
แตกต่างกันทั้งในเขตชนบทและเขตเมือง น่าจะมีทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มและ
คนสาวในทั้ง ๒ เขตแตกต่างกันออกไปด้วย

ในการศึกษาเรื่องความคาดหวังของบุตรชายนี้มีข้อจำกัดประการหนึ่งคือ ข้อมูล
ที่ใช้ได้มาจากการถามหัวหน้าครัวเรือนชายทั้งเขตชนบทและเขตเมืองที่มีบุตรชายและบุตร
ชายอายุ ๖ - ๑๖ ปี ถ้าหัวหน้าครัวเรือนชายคนใดมีบุตรชายในช่วงอายุ ๖ - ๑๖ ปีหลาย
คนก็ถามเฉพาะความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชายคนสุดท้ายคนสุดท้ายเท่านั้น

1. Charles F. Westoff, et al., Family Growth in Metropolitan American (Princeton ; princeton University Press, 1961), p.254.

2. Prasert Yamklinfung, A Study of Needs and Problems of Children and Youth in Four Slums in Bangkok (Bangkok: Kurusapha Ladproa Press, 1973), p. 67.

ตาราง ๕ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวและความคาดหวังเกี่ยวกับ
การศึกษาของบุตร

ความคาดหวังเกี่ยวกับ การศึกษาของบุตร	คนหนุ่ม					คนสาว						
	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตร กรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตร กรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
เขตชนบท												
จบ ป.๔	๑๘.๐	๘.๘	๒๕.๔	๑.๕	๒.๒	๕๖.๘	๑๔.๘	๑๓.๘	๒๕.๒	๑.๕	๐.๓	๕๓.๓
ป.๕ ขึ้นไป	๓๘.๓	๑๔.๒	๓๘.๓	๔.๓	๔.๘	๕๕.๓	๒๗.๐	๓๑.๘	๓๑.๒	๓.๕	๖.๔	๕๕.๒
อื่น ๆ	๓๕.๑	๑๓.๕	๓๕.๑	๘.๑	๘.๑	๑๑.๘	๓๐.๖	๒๒.๒	๓๓.๓	-	๑๓.๘	๑๑.๕
รวม	๒๘.๓ (๘๑)	๑๒.๒ (๓๘)	๕๐.๘ (๑๕๘)	๓.๕ (๑๑)	๘.๒ (๑๓)	๑๐๐ (๓๑๑)	๒๒.๑ (๖๘)	๒๔.๗ (๖๗)	๔๖.๒ (๑๔๔)	๒.๕ (๗)	๔.๘	๑๐๐ (๓๑๒)
เขตเมือง												
จบ ป.๔	๒๕.๐	๕๐.๐	๒๐.๐	๕.๐	-	๔.๒	๒๒.๒	๖๖.๗	๑๑.๑	-	-	๔.๒
ป.๕ ขึ้นไป	๔๘.๒	๓๗.๘	๕.๒	๗.๓	๐.๘	๕๒.๑	๔๗.๑	๔๓.๖	-	๘.๘	๐.๘	๕๓.๖
อื่น ๆ	๔๖.๖	๓๖.๑	๓.๘	๑๓.๕	-	๔๓.๗	๔๘.๘	๓๒.๘	๓.๓	๑๔.๓	๑.๑	๕๒.๖
รวม	๔๗.๑ (๒๒๔)	๓๗.๐ (๑๗๖)	๕.๓ (๒๕)	๘.๘ (๔๗)	๐.๗ (๑๓)	๑๐๐ (๔๗๖)	๔๖.๘ (๒๐๐)	๓๘.๘ (๑๗๐)	๑.๘ (๘)	๑๐.๕ (๕๕)	๐.๘ (๔)	๑๐๐ (๔๒๗)

อื่น ๆ หมายถึง ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุตร, ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว, ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ ๕ ปรากฏว่าในเขตชนบท หัวหน้าครัวเรือนชายที่คาดว่าจะให้บุตรชายเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้คนหนุ่มเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด อาชีพค้าขาย รองลงมา และอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ ค่าสุดคือเป็นอัตราร้อยละ ๖๔.๘ , ๑๘.๐ และ ๙.๘ ตามลำดับ หัวหน้าครัวเรือนชายที่อยากให้บุตรได้รับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นไป ต้องการให้คนหนุ่มเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงร้อยละ ๓๘.๓ เท่านั้น และต้องการให้คนหนุ่มประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ ในอัตราส่วนร้อยละ ๓๘.๓ เช่นกัน สำหรับในเขตเมืองนั้นพบว่า กึ่งหนึ่งของหัวหน้าครัวเรือนชายที่อยากให้บุตรได้ศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้คนหนุ่มประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ หัวหน้าครัวเรือนชายที่อยากให้บุตรมีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นไป เกือบครึ่งหนึ่งต้องการให้คนหนุ่มประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ อาชีพเกษตรกรรมมีน้อยที่สุดเพียงอัตราส่วนร้อยละ ๕.๒ เท่านั้น

ส่วนในเรื่องการเลือกอาชีพของคนสาวนั้นปรากฏว่า หัวหน้าครัวเรือนชาวชนบทที่อยากให้บุตรชายมีการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต้องการให้ผู้หญิงเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุด อัตราส่วนร้อยละ ๖๕.๒ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมา อัตราส่วนร้อยละ ๑๙.๘ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ มีเพียงร้อยละ ๑๘.๘ เท่านั้น หัวหน้าครัวเรือนชายที่อยากให้บุตรได้ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นไป ต้องการให้ผู้หญิงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงร้อยละ ๓๑.๒ ต้องการให้ประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ และอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๓๑.๒ และ ๒๙.๐ ตามลำดับ ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายในเขตเมืองที่อยากให้บุตรเรียนจบชั้นปีที่ ๔ อัตราส่วนร้อยละ ๖๖.๗ อยากรให้ผู้หญิงประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ อัตราส่วนร้อยละ ๒๖.๒ อาชีพเกษตรกรรมค่าสุดเพียงร้อยละ ๑๑.๑ หัวหน้าครัวเรือนที่อยากให้บุตรชายมีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นไป ต้องการให้ผู้หญิงประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ มากที่สุด อัตราส่วนร้อยละ ๔๙.๑ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมาร้อยละ ๔๓.๖

จะเห็นได้ว่าความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชายได้เข้ามามีความสัมพันธ์

ตาราง ๖ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของ คนหนุ่ม ความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาบุตร และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาบุตร, การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน	เขตชนบท					เขตเมือง						
	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, เกษกร ช่าง, บริการ	เกษตรกรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, เกษกร ช่าง, บริการ	เกษตรกรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม
<u>ไม่ได้เรียน</u>												
จบ ป.๔	๑๕.๖	๘.๙	๗๓.๓	-	๒.๒	๕๘.๖ (๕๕)	ก	ก	ก	-	-	ก
ป.๕ ขึ้นไป	๔๔.๔	๒๒.๒	๒๗.๘	-	๕.๖	๒๓.๗ (๑๘)	๒๑.๒	๕๗.๖	๓.๐	๑๕.๒	๓.๐	๓๔.๘ (๓๓)
อื่น ๆ	ก	ก	๕๗.๑	-	ก	ก	๒๔.๑	๕๓.๗	๑.๘	๑๘.๕	๑.๙	๕๖.๓ (๕๔)
รวม	๒๒.๘ (๑๖)	๑๒.๙ (๙)	๖๐.๐ (๕๒)	-	๔.๓ (๓)	๑๐๐ (๗๐)	๒๓.๙ (๒๒)	๕๕.๓ (๕๐)	๓.๓ (๓)	๑๖.๓ (๑๕)	๕.๒ (๒)	๑๐๐ (๑๙๒)
<u>ป.๑ - ป.๓</u>												
จบ ป.๔	๗.๔	-	๘๕.๒	-	๗.๔	๕๕.๑ (๒๗)	-	ก	-	-	-	ก
ป.๕ ขึ้นไป	๔๒.๙	๑๔.๓	๔๒.๙	-	-	๕๒.๙ (๒๑)	๕๐.๐	๕๐.๐	-	-	-	๕๐.๐ (๑๐)
อื่น ๆ	ก	-	-	-	-	ก	๔๖.๒	๓๘.๕	-	๑๕.๕	-	๕๒.๐ (๑๓)
รวม	๒๔.๕ (๑๒)	๖.๑ (๓)	๖๕.๓ (๓๒)	-	๕.๑ (๒)	๑๐๐ (๕๘)	๔๕.๐ (๑๑)	๕๕.๐ (๑๑)	-	๘.๐ (๒)	-	๑๐๐ (๒๕)
<u>ป.๔ ขึ้นไป</u>												
จบ ป.๔	๒๔.๖	๑๔.๗	๕๗.๔	๓.๓	-	๓๐.๕ (๒๑)	๒๑.๔	๕๐.๐	๒๑.๔	๗.๑	-	๓.๘ (๑๔)
ป.๕ ขึ้นไป	๓๙.๒	๑๒.๘	๓๖.๓	๕.๙	๕.๙	๕๑.๐ (๑๐๒)	๕๓.๗	๓๔.๑	๕.๙	๖.๓	-	๕๕.๓ (๒๐๕)
อื่น ๆ	๓๗.๙	๑๗.๘	๓๑.๐	๑๐.๓	๖.๙	๑๕.๕ (๒๙)	๕๕.๗	๒๗.๑	๕.๐	๑๑.๔	๐.๗	๓๗.๗ (๑๕๐)
รวม	๓๒.๘ (๒๓)	๑๓.๕ (๒๒)	๔๓.๘ (๔๔)	๕.๗ (๑๑)	๕.๒ (๘)	๑๐๐ (๑๘๒)	๕๓.๒ (๑๘๑)	๓๒.๐ (๑๑๕)	๖.๑ (๒๒)	๘.๕ (๓๐)	๐.๓ (๑)	๑๐๐ (๓๕๙)

ก จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า ๑๐ ราย

ตาราง ๗ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของ คนสาว ความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ความคาดหวังเกี่ยวกับ การศึกษา, การศึกษา ของหัวหน้าครัวเรือน	เขตชนบท						เขตเมือง					
	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, ช่าง, บริการ	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
ไม่ได้เรียน												
จบ ป.๔	๑๐.๘	๑๕.๒	๓๑.๗	๒.๒	-	๖๐.๕ (๕๖)	๖	๖	-	-	-	๖
ป.๕ ขึ้นไป	๒๘.๘	๒๘.๘	๓๕.๓	-	๕.๘	๒๒.๘ (๑๓)	๒๕.๐	๕๓.๖	-	๑๓.๘	๓.๖	๓๕.๘ (๒๘)
อื่น ๆ	-	๑๘.๓	๕๓.๑	-	๒๘.๖	๕.๒ (๓)	๓๐.๒	๔๑.๘	๒.๓	๒๐.๘	๔.๓	๕๕.๑ (๕๓)
รวม	๑๔.๘ (๑๐)	๑๘.๖ (๑๓)	๖๑.๕ (๕๓)	๒.๒ (๑)	๕.๓ (๓)	๑๐๐ (๗๐)	๒๕.๐ (๒๑)	๕๘.๓ (๓๗)	๒.๓ (๑)	๒๔.๖ (๑๕)	๕.๒ (๓)	๑๐๐ (๗๕)
ป.๑ - ป.๓												
จบ ป.๔	๓.๖	๑๓.๘	๓๘.๖	-	-	๕๖.๐	๖	-	-	-	-	๖
ป.๕ ขึ้นไป	๓๓.๓	๒๘.๕	๓๘.๑	-	-	๕๒.๐ (๒๑)	๖๖.๕	๖	-	-	-	๖
อื่น ๆ	๖	-	-	-	-	๖	๕๐.๒	๔๑.๗	๘.๓	๑๖.๗	-	๕๘.๕ (๑๒)
รวม	๑๕.๐ (๕)	๒๒.๐ (๑๑)	๒๐.๐ (๓๐)	-	-	๑๐๐ (๕๐)	๕๕.๕ (๑๒)	๒๓.๒ (๖)	๘.๓ (๒)	๘.๓ (๒)	-	๑๐๐ (๒๒)
ป.๔ ขึ้นไป												
จบ ป.๔	๒๓.๐	๑๘.๗	๕๔.๑	๑.๖	๑.๖	๑๐.๕ (๒๑)	๑๕.๘	๓๘.๓	๑๕.๘	-	-	๓.๕ (๑๓)
ป.๕ ขึ้นไป	๒๕.๒	๓๓.๐	๒๘.๑	๔.๘	๓.๘	๕๑.๕ (๑๐๓)	๔๘.๗	๕๒.๘	-	๓.๓	๐.๕	๕๖.๓ (๑๘๑)
อื่น ๆ	๓๕.๗	๒๕.๐	๒๘.๖	-	๑๐.๗	๑๕.๕ (๒๘)	๕๖.๐	๒๘.๘	๓.๖	๑๒.๐	-	๓๖.๕ (๑๒๕)
รวม	๒๖.๐ (๕๐)	๒๗.๐ (๕๓)	๓๗.๑ (๗๑)	๖.๑ (๖)	๖.๒ (๑๒)	๑๐๐ (๑๘๒)	๕๐.๕ (๑๖๗)	๓๘.๐ (๑๒๘)	๖.๕ (๖)	๑๕.๕ (๕๕)	๐.๕ (๑)	๑๐๐ (๓๒๘)

ก ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๑๐ ราย

อย่างยิ่งกับทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวทั้งเขตชนบทและเขตเมืองโดยพบว่า หัวหน้าครัวเรือนชายที่อยากให้บุตรชายได้มีการศึกษาสูง (ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๕ ขึ้นไป) ต้องการให้คนหนุ่มสาวเลือกประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการมากกว่าอาชีพอย่างอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่างานอาชีพนี้เป็นงานที่สบายไม่ต้องใช้แรงกายเหมือนงานด้านเกษตรกรรม แต่ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการได้ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงด้วย

เมื่อนำเอาระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชายเข้ามาพิจารณาด้วย (จากตารางที่ ๖ - ๗) ปรากฏว่าระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชายทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชายคน คือ หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษา และยิ่งหัวหน้าครัวเรือนชายมีการศึกษาสูงขึ้นก็ยิ่งคาดหวังที่จะให้บุตรได้สำเร็จการศึกษาสูงขึ้นด้วย เมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวกับความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชายพบในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มนั้น (จากตารางที่ ๖) หัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบททุกกลุ่มระดับการศึกษาที่อยากให้บุตรชายของตนเรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษา ๔ ยังคงต้องการให้คนหนุ่มเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด อาชีพด้านวิชาชีพทรงลงมา ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายที่อยากให้บุตรชายได้รับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษา ๔ กลับต้องการให้คนหนุ่มได้เลือกประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการ มากที่สุด อาชีพเกษตรกรรมรองลงมา

สำหรับในเขตเมืองนั้นปรากฏว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษาและมีความคาดหวังให้บุตรชายเรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษา ๔ และชั้นประถมศึกษา ๕ ขึ้นไป ต่างต้องการให้คนหนุ่มเลือกประกอบอาชีพค้าขาย ข่างฝีมือ บริการ มากกว่าอาชีพอย่างอื่น ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายที่ได้รับการศึกษาและอยากให้บุตรชายเรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษา ๔ ต้องการให้คนหนุ่มเลือกประกอบอาชีพค้าขาย ข่างฝีมือ บริการ มากที่สุด หัวหน้าครัวเรือนที่คาดหวังให้บุตรได้ศึกษาสูงขึ้นต้องการให้คนหนุ่มได้เลือกประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการ มากกว่าอาชีพค้าขาย ข่างฝีมือ บริการ

ส่วนในเรื่องการเลือกอาชีพของคนสาวนั้น (จากตารางที่ ๗) พบว่า เป็นไปในทำนองเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของคนหนุ่ม คือ หัวหน้าครัวเรือนชายเขตชนบทที่มีการศึกษา และไม่มีการศึกษาที่ต่ำกว่าบุตรชายของตนจะเลิกเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษา ๘ ต่างก็ต้องการให้ผู้หญิงได้เลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าอาชีพค้าขายและอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาทุกระดับ ซึ่งกล่าวบุตรชายของตนจะมีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษา ๘ ต่างก็ต้องการให้ผู้หญิงได้เลือกประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการมากขึ้น สำหรับในเขตเมืองนั้นพบว่า หัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้รับการศึกษา ซึ่งมีความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรทั้งในระดับต่ำและสูง ต่างต้องการให้ผู้หญิงทำอาชีพค้าขาย ข่างฝีมือ บริการ มากกว่าอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่ได้รับการศึกษาและมีความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชายไว้สูง ต้องการให้ผู้หญิงเลือกประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการ มากกว่าอาชีพอย่างอื่น

แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชายในทั้ง ๒ เขต ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าครัวเรือนชายที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมเห็นความสำคัญของการศึกษามากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำกว่าและไม่ได้มีการศึกษาเลย และความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรนี้ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อแนวความคิดในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวของหัวหน้าครัวเรือนชายมากด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโอกาสในการเลือกอาชีพซึ่งแตกต่างกันระหว่างผู้ที่มีการศึกษาสูงและผู้ที่มีการศึกษาค่ำคือ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงย่อมสามารถเลือกประกอบอาชีพค้าปลีก ข้าราชการได้ง่ายกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาแค่ชั้นประถมศึกษา ๘

๓. การย้ายถิ่น

เป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งได้นำมาศึกษา เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในการย้ายถิ่นกับทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนชายในเรื่องการประกอบอาชีพของคนหนุ่มสาว จากข้อเท็จจริงที่ว่า การย้ายถิ่นทำให้ได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

ตาราง ๔ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของเกษตรกร และการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่น	คนหนุ่ม					คนสาว						
	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, เกษตรกร, บริการ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	วิชาชีพ, ข้าราชการ	ค้าขาย, เกษตรกร, บริการ	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม		
เขตชนบท												
ไม่เคยย้าย	๑๘.๕	๑๐.๗	๒๐.๓	๔.๗	๕.๘	๔๓.๘ (๕๒๘)	๑๒.๑	๒๒.๔	๕๕.๒	๕.๗	๕.๖	๔๓.๘ (๕๒๘)
ย้าย ๑ ครั้ง	๒๒.๐	๑๐.๒	๕๖.๐	๓.๖	๖.๓	๓๘.๐ (๓๓๖)	๑๒.๔	๒๕.๖	๕๔.๓	๔.๗	๗.๑	๓๘.๑ (๓๓๓)
ย้าย ๒ ครั้ง	๒๓.๗	๒๐.๙	๔๕.๖	๕.๐	๕.๘	๑๘.๕ (๑๓๙)	๑๙.๔	๒๙.๕	๓๘.๘	๕.๐	๗.๒	๑๘.๑ (๑๓๖)
ย้าย ๓ ครั้งขึ้นไป	๒๗.๓	๒๐.๘	๔๕.๒	๕.๒	๒.๖	๗.๘ (๗๗)	๒๖.๓	๓๖.๙	๒๕.๐	๖.๖	๕.๓	๗.๗ (๗๖)
รวม	๒๑.๑ (๒๐๓)	๑๒.๗ (๑๒๕)	๕๖.๑ (๕๙)	๕.๘ (๕๓)	๕.๗ (๕๖)	๑๐๐ (๙๘๐)	๑๕.๐ (๒๕๘)	๒๕.๓ (๕๗๖)	๔๘.๘ (๕๗๖)	๕.๙ (๕๘)	๖.๓ (๖๒)	๑๐๐ (๙๘๑)
เขตเมือง												
ไม่เคยย้าย	๔๘.๘	๓๒.๗	๗.๐	๙.๙	๐.๖	๒๕.๒ (๓๕๙)	๕๖.๓	๓๙.๖	๒.๙	๑๐.๕	๑.๓	๒๕.๘ (๓๑๕)
ย้าย ๑ ครั้ง	๕๐.๑	๔๑.๒	๕.๙	๑๒.๑	๒.๑	๓๓.๖ (๔๗๕)	๕๑.๕	๕๒.๐	๖.๘	๙.๗	๘.๐	๓๓.๓ (๔๖๕)
ย้าย ๒ ครั้ง	๓๖.๐	๔๒.๘	๕.๙	๑๓.๑	๒.๑	๑๖.๖ (๒๓๖)	๕๐.๒	๕๓.๑	๘.๙	๙.๘	๒.๐	๑๖.๐ (๒๐๘)
ย้าย ๓ ครั้งขึ้นไป	๔๘.๖	๓๖.๕	๕.๘	๙.๘	๐.๘	๒๕.๑ (๓๕๓)	๕๑.๖	๓๖.๖	๑.๖	๘.๘	๑.๙	๒๕.๓ (๓๒๖)
รวม	๔๓.๘ (๖๒๑)	๓๘.๒ (๕๕๑)	๕.๘ (๗๖)	๑๑.๒ (๕๙)	๑.๘ (๒๐)	๑๐๐ (๑๔๑๓)	๕๕.๑ (๕๗๐)	๕๐.๐ (๕๐๗)	๖.๘ (๓๖)	๙.๖ (๑๒๑)	๒.๕ (๓๑)	๑๐๐ (๑๒๖๕)

นอกเหนือไปจากดินที่อยู่เดิมและเป็นที่แน่ชัดว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองเป็นจำนวนมากเป็นผู้ที่ย้าย
 ดินมาจากชนบท^๑ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม แตกต่างกันไป ย่อมจะนำมาซึ่งความ
 แยกต่างด้านความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้การย้ายดินยังเป็นสิ่งที่บอกให้เห็น
 ถึงปัจจัยทางจิตวิทยาอื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น ความกล้าเสี่ยง ความรู้สึกที่ต้องการให้
 ชีวิตดีขึ้นด้วยการพยายามเสริมฐานะทางสังคมและเปลี่ยนที่อยู่อาศัย ฯลฯ ดังนั้นจึงเป็นสิ่ง
 ที่น่าสนใจนักศึกษาคูว่าผู้ที่มิประสบความสำเร็จในด้านการย้ายดินกับที่ไม่เคยย้ายดินเลยจะมีความ
 กิดเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวแตกต่างกันประการใด เพราะจากการศึกษา
 ที่ผ่านมาพบว่า ผู้ที่มีประสิทธิภาพในการย้ายดินจะมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพมากกว่าผู้ที่ไม่เคย
 ย้ายดินเลย^๒ โดยมีแนวความคิดสำหรับเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาย่างกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้
 นึกอ หัวหน้าครัวเรือนชายทั้งในเขตเมืองและชนบทที่มีประสิทธิภาพในการย้ายดินน่าจะม
 ทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวต่างไปจากหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยย้ายดินเลย

จากตัวเลข (ตารางที่ ๘) พบว่า แม้ว่าทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่ม
 สาวในเขตชนบทส่วนใหญ่จะนิยมให้หนุ่มสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักก็ตาม แต่ก็
 ยังพบว่า ความต้องการอันนี้ก็มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการย้ายดินมากพอสมควร
 กล่าวคือ ยิ่งหัวหน้าครัวเรือนชายมีประสิทธิภาพในการย้ายดินมากครั้งขึ้นก็ยิ่งมีความเห็นว่า
 คนหนุ่มสาวควรเลือกอาชีพเกษตรกรรมคอยลดค่าลงตามลำดับ และในอัตราส่วนร้อยละของผู้ที่
 เห็นว่าควรที่จะให้คนหนุ่มสาวเลือกประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการ เสมียน จะสูงขึ้น

¹ Visid Prachuabmoh, et al., The Rural and Urban Population of Thailand : Comparative Profiles, Research Report No.8 (Bangkok: Thai Watana Panich, 1972), p. 23.

ตามจำนวนครั้งของการย้ายถิ่นควาย กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยย้ายถิ่นเลยเห็นว่าผู้ขายควมเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ ๖๐.๓ และจะลดเหลือเพียงอัตราส่วนร้อยละ ๔๕.๒ สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่เคยย้ายถิ่นตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับความเห็นในการเลือกอาชีพของผู้หญิง แต่ที่น่าสนใจอยู่ที่การหนึ่งที่คือสำหรับผู้หญิงแล้ว หัวหน้าครัวเรือนทั้งที่เคยย้ายถิ่นและไม่เคยย้ายถิ่นต่างก็คิดว่าอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ เหมาะสมกับผู้หญิงมากเป็นอันดับสองรองจากอาชีพเกษตรกรรม และจากตารางจะเห็นว่าเมื่อหัวหน้าครัวเรือนชายมีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไปจะต้องการให้ผู้หญิงประกอบอาชีพค้าขายร้อยละ ๓๖.๘ อาชีพข้าราชการร้อยละ ๒๖.๓ และอาชีพเกษตรกรรมลดเหลือเพียงร้อยละ ๒๖.๕ เท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นอาจจะเคยพบว่า สตรีในเมืองส่วนมากมักมีอาชีพเกี่ยวกับการค้าขายหรือทำงานด้านบริการใหม่บริการ ซึ่งประกอบด้วยอาชีพในลักษณะกะรับใช้มากกว่าอาชีพอย่างอื่น^๑ และอาจเห็นว่าอาชีพที่นี้เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้หญิงเพราะเป็นงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้กำลังกายมากและไม่คงมีความรู้ในระดับสูงก็สามารถประกอบได้ หรือเป็นเพราะเหตุผลอย่างอื่นซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะได้มีการศึกษาต่อไป

สำหรับในเขตเมืองนั้นปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างระหว่างผู้ที่เคยย้ายมาครั้งและผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่นเลยคือหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยย้ายถิ่นเลยและเคยมีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไปเห็นว่า คนหนุ่มสาวประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ ข้าราชการ มากที่สุดคือเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๔๕.๘ และ ๔๘.๒ อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ รองลงมา ร้อยละ ๓๒.๓ และ ๓๖.๔ ตามลำดับ ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนชายที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่น ๑ - ๒ ครั้ง กลับเห็นว่าคนหนุ่มสาวประกอบอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ บริการ ในอัตรา

¹ Visid Prachuabmoh, et al., The Rural and Urban Population of Thailand : Comparative Profiles, Research Report No. 8 (Bangkok : Thai Watana Panich, 1972), p. 26.

ส่วนร้อยละสูงกว่าอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ เพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับกับความเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพของคนสาว (ดูจากตารางที่ ๘)

จากตัวเลขที่ได้มาพอจะสรุปได้ว่าประสบการณ์ในการย้ายถิ่นมีอิทธิพลต่อทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทในการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนในเมือง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทเป็นการย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันมากเป็นผลทำให้ผู้ย้ายถิ่นได้รับรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ขึ้นด้วย

๘. การติดต่อกับโลกภายนอก

นอกจากประสบการณ์ในการย้ายถิ่นแล้ว ตัวแปรทางสังคมที่ว่าจะเข้ามามีอิทธิพลต่อทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่ม-สาวของหัวหน้าครัวเรือนชายชาวชนบทที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ โอกาสในการติดต่อกับโลกภายนอกของหัวหน้าครัวเรือน โดยพิจารณาจากการที่หัวหน้าครัวเรือนได้มีโอกาสไปยังตลาดในตำบลอำเภอ, ไปยังตัวจังหวัดที่คนอาศัยอยู่, จังหวัดใหญ่ ๆ อื่น ๆ เช่น เชียงใหม่ ลำปาง นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา สงขลา หาดใหญ่ และกรุงเทพฯ-ธนบุรี เพราะเชื่อว่าการที่บุคคลได้มีโอกาสเข้าไปติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ย่อมมีโอกาสได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งน่าจะยังผลให้เกิดแนวความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากผู้ที่ไม่เคยออกไปติดต่อกับโลกภายนอกเลย

จากตารางที่ ๙ และ ๑๐ จะเห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยออกไปยังตลาดในอำเภอและตัวจังหวัดมีอยู่น้อยมาก คือ เพียงอัตราส่วนร้อยละ ๓.๖ และ ๘.๘ เท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ก็เห็นความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดโดยพบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยไปตลาดในตำบลอำเภอหรือตัวจังหวัดจะสนับสนุนให้คนหนุ่มสาวประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยออกไปยังชุมชนเหล่านั้นและในกลุ่มที่เห็นว่าควรประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยกับอัตราส่วนก็ลดลงตามส่วนของการเคยเดินทางไปติดต่อกับเขตอื่นนอกเหนือไปจากเขตที่ตัวเองอาศัย

และเมื่อนำเอาความถี่ของการเดินทางไปจังหวัดของหัวหน้าครัวเรือนชายเข้ามารวมพิจารณาคู่ (จากตารางที่ ๑๑) ปรากฏผลว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ไปติดต่อกับตัวจังหวัด

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของหนุ่ม-สาวและการไปตลาดในตัวอำเภอ

การไปตลาดใน ตัวอำเภอ	คนหนุ่ม						คนสาว					
	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
ไม่เคยไป	๑๖.๗	๘.๘	๖๑.๑	๕.๖	๘.๓	๓.๖ (๓๖)	๑๑.๘	๑๗.๒	๕๘.๓	๘.๖	๘.๖	๓.๕ (๓๕)
เคยไป	๒๑.๕	๑๓.๐	๕๖.๒	๘.๑	๕.๒	๙๕.๐ (๙๖๙)	๑๕.๓	๒๕.๖	๔๘.๕	๘.๘	๕.๘	๙๕.๑ (๙๓๑)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	๑๓.๐	๘.๓	๒๖.๑	๑๓.๐	๔๓.๕	๒.๓ (๒๓)	๘.๗	๑๗.๓	๒๖.๑	๘.๓	๔๓.๕	๒.๓ (๒๓)
รวม	๒๑.๖ (๒๐๙)	๑๒.๗ (๑๒๕)	๕๕.๗ (๕๕๐)	๘.๘ (๘๓)	๖.๖ (๖๑)	๑๐๐ (๙๘๘)	๑๕.๐ (๑๔๘)	๒๕.๑ (๒๔๘)	๕๘.๒ (๕๗๗)	๕.๐ (๕๙)	๖.๘ (๖๗)	๑๐๐ (๙๘๙)

ตารางที่ ๑๐ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของภรรยาและการไปติดต่อกับตัวจังหวัด

การไปติดต่อกับตัวจังหวัด	คนหนุ่ม						คนสาว					
	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
ไม่เคยไป	๑๓.๘	๘.๓	๖๘.๐	๕.๒	๕.๒	๙.๘ (๙๓)	๙.๓	๑๕.๕	๕๙.๘	๘.๒	๗.๒	๙.๘ (๙๓)
เคยไป	๒๒.๒	๑๓.๓	๕๕.๐	๘.๘	๕.๒	๘๘.๐ (๘๖๙)	๑๕.๗	๒๒.๘	๕๗.๕	๘.๗	๕.๖	๘๘.๐ (๘๗๐)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	๑๓.๖	๙.๑	๒๗.๓	-	๕๐.๐	๒.๒ (๒๒)	๙.๑	๑๓.๖	๒๗.๓	-	๕๐.๐	๒.๒ (๒๒)
รวม	๒๑.๒ (๒๐๙)	๑๒.๗ (๑๒๕)	๕๕.๗ (๕๕๐)	๘.๘ (๘๓)	๖.๒ (๖๑)	๑๐๐ (๙๘๘)	๑๕.๐ (๑๔๘)	๒๕.๑ (๒๔๘)	๕๘.๒ (๕๗๗)	๕.๐ (๕)	๖.๘ (๖๗)	๑๐๐ (๙๘๙)

ตารางที่ ๑๑ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของเกษตรกรและสตรี
ในการไปติดต่อกับตัวจังหวัด

จำนวนความถี่ในการไปติดต่อกับตัวจังหวัด	เกษตรกร						สตรี					
	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม
ไม่เคยไป	๑๓.๑	๘.๑	๖๗.๗	๕.๑	๕.๑	๑๐๐ (๘๘)	๘.๑	๑๖.๖	๕๘.๖	๘.๑	๗.๑	๑๐๐.๐ (๘๘)
นาน ๆ ไปครั้ง	๑๘.๕	๑๑.๘	๕๘.๓	๕.๖	๖.๓	๘๘.๓ (๕๓)	๑๘.๑	๒๔.๓	๕๑.๘	๕.๖	๕.๖	๘๘.๖ (๕๓)
ไปบ่อย ๆ	๒๕.๖	๑๓.๘	๕๖.๘	๘.๗	๓.๓	๓๖.๓ (๓๕๘)	๑๗.๘	๒๕.๖	๕๘.๑	๘.๖	๕.๑	๓๖.๐ (๓๕๖)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	๒๐.๘	๑๘.๘	๓๒.๑	๑.๘	๒๖.๘	๕.๘ (๘๘๘)	๑๗.๐	๒๐.๗	๒๖.๘	๗.๕	๒๘.๓	๕.๘ (๕๓)
รวม	๒๑.๒ (๒๐๘)	๑๒.๗ (๑๒๕)	๕๕.๗ (๕๕๖)	๕.๘ (๖๑)	๖.๒ (๕๓)	๑๐๐ (๘๘๘)	๑๕.๐ (๑๕๘)	๒๕.๑ (๒๕๘)	๕๘.๒ (๕๗๗)	๕.๐ (๕๘)	๖.๘ (๖๗)	๑๐๐ (๘๘๘)

บอย ๆ มีความเห็นว่าคนหนุ่มสาวควรเลือกประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ อาชีพค้าขาย ในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยไปจังหวัดแต่ไม่สู้อย่างนัก ในทางตรงกันข้ามหัวหน้าครัวเรือนที่ไปจังหวัดบ่อย ๆ จะสนับสนุนคนหนุ่มสาวเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าทั้งกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่นาน ๆ ไปจังหวัดครั้งหนึ่งและกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยไปจังหวัดเลย แสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลได้เข้าไปพบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีผลทำให้ทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย

เมื่อกิจการมาถึงทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนตามโอกาสที่เคยไปเที่ยวยังตัวจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น เชียงใหม่ อุตรดิตถ์ ขอนแก่น สงขลา เป็นต้น รวมทั้งกรุงเทพ-ธนบุรี อันเป็นศูนย์รวมของความเจริญในทุก ๆ ด้าน และเป็นจังหวัดที่ประชากรมีวิถีความเป็นอยู่แตกต่างกับชาวชนบทมากโดยเฉพาะในเรื่องอาชีพพบว่า มีความแตกต่างกันมากในเรื่องทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาว

จากตัวเลขในตารางที่ ๑๒ จะเห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยไปยังตัวจังหวัดใหญ่เลยจะสนับสนุนให้คนหนุ่มสาวเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ ๖๓.๘ และ ๕๖.๑ ตามลำดับ และจะลดลงเหลือร้อยละ ๕๕.๔ , ๔๘.๑ ในกลุ่มที่เคยไปเที่ยวยังตัวจังหวัด ๑ จังหวัด และเหลือเพียงร้อยละ ๔๓.๖ และ ๓๖.๑ สำหรับกลุ่มที่เคยไปตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป ส่วนอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการ และอาชีพค้าขายนั้น หัวหน้าครัวเรือนจะสนับสนุนให้คนหนุ่มสาวเลือกประกอบอาชีพนี้เพิ่มสูงขึ้น ในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่เคยไปหนึ่งจังหวัดและสองจังหวัดก็เป็นอัตราส่วนร้อยละ ๑๙.๕ และ ๒๕.๖ ตามลำดับ สำหรับอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการของคนหนุ่มและอัตราส่วนร้อยละ ๑๔.๑ และ ๑๑.๔ ของคนสาว

และจากตารางที่ ๑๓ ก็พบผลในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่เคยไปกรุงเทพ-ธนบุรี จะสนับสนุนให้คนหนุ่มสาวเลือกประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอัตราส่วนเพียงร้อยละ ๔๑.๘ และ ๓๖.๔ เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนร้อยละ ๖๗.๐ และ ๕๗.๖ ของหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยเดินทางเข้าเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพ-ธนบุรี ขณะเดียวกันหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ก็ได้สนับสนุนให้คนหนุ่มสาวประกอบอาชีพค้าวิชาชีพ ข้าราชการเพิ่มเป็น ๒ เท่า ของอัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยไปกรุงเทพ-ธนบุรี

ตารางที่ ๑๒ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวและการไป
ติดต่อกับตัวจังหวัดใหญ่

การไปติดต่อกับ ตัวจังหวัดใหญ่	คนหนุ่ม						คนสาว					
	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	ข้าราชการ	คหบดี	เกษตรกร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
ไม่เคยไป	๑๕.๕	๘.๗	๒๓.๘	๔.๕	๖.๔	๕๗.๖ (๔๗๐)	๘.๘	๒๑.๘	๕๖.๑	๖.๒	๖.๒	๑๕.๐ (๑๕๕)
เคยไป ๑ จังหวัด	๒๐.๒	๑๔.๔	๕๕.๔	๔.๕	๕.๔	๒๔.๕ (๒๖๔)	๑๕.๒	๒๕.๑	๕๘.๑	๕.๑	๗.๕	๘.๘ (๘๗)
เคยไป ๒ จังหวัด	๓๒.๖	๑๖.๒	๔๓.๖	๔.๒	๓.๔	๒๖.๗ (๒๖๔)	๒๔.๓	๓๑.๕	๓๖.๑	๓.๘	๕.๒	๕๘.๒ (๑๕๑)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	(ก)	(ก)	(ก)	-	(ก)	๑.๒ (๑๒)	๘.๓	๘.๓	๘.๓	-	๗๕.๐	๑๕.๓ (๑๕๑)
รวม	๒๑.๒ (๒๐๘)	๑๒.๗ (๑๒๕)	๕๕.๗ (๖๕๐)	๔.๕ (๔๓)	๖.๒ (๖๑)	๑๐๐ (๘๘๘)	๑๕.๐ (๑๕๕)	๒๕.๑ (๒๕๘)	๕๘.๒ (๕๗๗)	๕.๐ (๕๘)	๖.๘ (๖๗)	๑๐๐ (๘๘๘)

ตารางที่ ๑๓ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทจำแนกตามทัศนคติต่อการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวและการไป
ยังกรุงเทพ-ธนบุรี

การไปติดต่อกับ กรุงเทพ-ธนบุรี	คนหนุ่ม						คนสาว					
	ข้าราชการ	คหยาบ	เกษตรกรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม	ข้าราชการ	คหยาบ	เกษตรกรรม	อื่น ๆ	ไม่ทราบ ไม่ตอบ	รวม
ไม่เคยไป	๑๒.๕	๑๑.๒	๖๗.๐	๓.๓	๕.๐	๕๕.๘ (๑๔)	๑๐.๘	๒๒.๓	๕๗.๖	๘.๗	๔.๕	๕๖.๐ (๕๕๘)
เคยไป	๓๐.๓	๑๔.๗	๔๑.๘	๕.๘	๗.๑	๘๒.๗ (๔๒๒)	๒๐.๗	๒๘.๓	๓๖.๘	๕.๕	๗.๘	๔๖.๖ (๔๒๑)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	(ก)	(ก)	(ก)	-	(ก)	๑.๘ (๑๔)	(ก)	(ก)	(ก)	-	(ก)	๑.๘ (๑๔)
รวม	๒๑.๒ (๒๐๘)	๑๒.๗ (๑๒๕)	๕๕.๗ (๕๕๐)	๘.๘ (๘๓)	๖.๒ (๖๑)	๑๐๐ (๘๘๘)	๑๕.๐ (๑๔๘)	๒๕.๑ (๒๔๘)	๔๘.๒ (๔๗๗)	๕.๐ (๔๘)	๖.๘ (๖๗)	๑๐๐ (๘๘๘)

จากตัวเลขที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การไปติดต่อกับโลกภายนอกของ
หัวหน้าครัวเรือนชายได้เข้ามามีอิทธิพลต่อทัศนคติในเรื่องการเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวด้วย
โดยเฉพาะการไปยังกรุงเทพ-ธนบุรีและตัวจังหวัดใหญ่ ๆ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมแตกต่างกับชนบท
มาก เป็นผลให้เกิดความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกอาชีพมากด้วย